

תשובה:

הגאונים רבי מנדל שפרן, רבי נתן קופשיץ, ר"ע פריד שליט"א השיבו שאין צורך לשרוף את הפתיתים אלא יוציאם מביתו ויכול להשליכם לפח האשפה.

ושאלתי האם בזה שהניחם במקום המוצנע גילה דעתו שאין רוצה שיחול עליהם הביטול וא"כ דינם כחמץ שעבר עליו הפסח. והשיבוני שבדאי הביטול שעושים בלילה לאחר הבדיקה לא חל על הפתיתים דמכיון שרוצה לקיים בהם מצות שריפה בודאי אינו מבטלם. אבל הביטול שעושים בבוקר לאחר השריפה חל על הכל, שהרי אומר 'דחזיתיה ודלא חזיתיה דבערתיה ודלא בערתיה' וממילא חל גם על מה ששכח והצניע כו', ולכן בודאי אין כאן דין

חמץ שעבר עליו הפסח. ומכל מקום גם אם היו הפתיתים אסורים משום חמץ שעבר עליו הפסח לא היה חייב לבערם בשריפה דוקא והיה יכול להשליכם לאשפה.

והגאון רבי שמאי גרוס שליט"א אמר דמכיון שבערב הפסח יש ענין לשרוף דוקא את פתיתי החמץ ולא להשליכם לאשפה. ואף אם אין לו חמץ אחר ובנו רוצה לאכול מן הפתיתים קודם זמן האיסור אין נכון ליתן לו הפתיתים כדי שיוכל לקיים בהם מצות השריפה דוקא, ועיין בכף החיים סימן תלב סקל"א שהביא טעם לזה ע"פ סוד בשם כתבי האר"י, וידוע שי' פתיתים אלו מכוונים כנגד י' ספירות טמאות ולכן דינם בשריפה דוקא, א"כ יש מעלה וענין לשרופם גם לאחר הפסח. וכן הסכים **הגאון הגדול רבי יצחק זילברשטיין שליט"א**.

מי צריך לשלם את עלות הבדיקה של מקור הרטיבות בדירה?

ג. שאלה: שלושה שכנים בנו על הגג יחידות דיור בהסכמת השכנים, וכל היחידות נמצאות מעל דירתו של שכן אחד. לאחר כמה שנים רואה השכן שדירתו נמצאת תחת היחידות שיש רטיבות גדולה בתקרה ואינו יודע מנין מגיעה הרטיבות. ולכן הביא חברה שבודקת ע"י מכשור מיוחד ומגלה את הצינור שממנו נוזלים המים, והחברה גובה שלושת אלפים שקלים עבור העבודה. על מי לשלם את הוצאות החברה שבאה לבדוק אצל מי הנוזילה? האם בעל הצינור שגרם את הרטיבות, או כל בעלי היחידות יחד, או שאולי הניזק מפסיד את דמי הבדיקה ורק עלות תיקון הנזק מוטלת על בעל הצינור.

לשלם גם את דמי הבדיקה עם דמי התיקון.

תשובה:

הרה"ג אליעזר קרביץ שליט"א ששלח את השאלה כתב לנו שיש שרצו לטעון, שכמו שאם הניזק צריך להביא עדים לטובתו להוכיח נגד המזיק, ודאי שהמזיק לא משלם את הוצאות להביא את העדים, כי זה לא חלק מהנזק, כך להביא חברה שתברר איזה צינור גורם לנזק, זה לטובת הניזק ועל חשבונו, ואין המזיק אמור לשלם זאת, שזה לא בכלל עצם ההיזק.

ות"ח גדול אחד שליט"א רצה לטעון, שכל בעלי היחידות דיור צריכים לחלק את ההוצאות של הבדיקה בין שלושתם, וטענתו היא, כל זמן שלא יודעים איזה צינור מזיק את השכן מלמטה, אסור להם להשתמש במים, כי בהשתמשות שלהם במים הם מזיקים את השכן למטה ויש לו זכות למנוע מכולם להשתמש במים עד שיפסיקו להזיק, ובכה"ג ודאי הם ירצו שיביא חברה לברר מי מזיק, כדי שיוכלו להשתמש במים, הרי שזה לטובתם ולכן הם צריכים לשלם את הוצאות החברה בין כולם. וכן הסכים **הגאון ר"ע פריד שליט"א**.

והעירו ע"ז בני החבורה, שהרי כל שכן בפני עצמו הוא ספק מזיק, האם גם אז יכול הניזק למנוע ממנו להשתמש במים בביתו מספק שמה הוא מזיק אותו בנזילה לדירתו למטה. [ה.א. וכו' מותר להזיק בידים מספק? ספיקא דמונא לקולא היינו שאין מוציאין ממון מספק, אבל לעשות מעשה שיתכן שיזיק לשני לכאורה אסור].

והגאונים רבי נפתלי נוסבוים, רבי יצחק כץ, רבי יעקב כהן שליט"א השיבו שהמזיק חייב לשלם דמי הבדיקה גם כן, כי הצורך לבדוק ולברר מהיכן הנזק אף הוא בכלל הנזק, וכמו שצריך לשלם עלות התיקון צריך לשלם עלות הבדיקה.

ומכל מקום אין הניזק יכול לתבוע מן הדיירים להשתתף עמו בהוצאות הבדיקה מלכתחילה, דכל זמן שלא הוכח מי הוא המזיק יכול כל אחד מהם לטעון המוציא מחבירו עליו הראיה, ואם החברה דורשת שישלם מראש על הבדיקה חייב המזיק לשלם מכספו עבור הבדיקה, ולאחר מכן יתבע מן המזיק

ואילו הגאון רבי שמאי גרוס שליט"א דעתו כדעת הת"ח הנזכר לעיל שכל השלושה דיירים צריכים להשתתף בעלות הבדיקה לפי שבלא הבדיקה אסור להם להשתמש במים כדי שלא להזיק לשכן שתחתם. ומכל מקום לדעתו גם הניזק צריך לשלם חלק מעלות הבדיקה מכיון שגם הוא נהנה ממנה, ויחלקו ההוצאות בין ארבעתם חלק כחלק.

והגאון הגדול רבי יצחק זילברשטיין שליט"א לא השיב בשאלה זו להלכה ולמעשה, רק אמר שאנו רואים מעשים שבכל יום שדבר שמתחיל במחלוקת סופו שנגמר בדרך של כל דאליים גבר, והמוותר בממונו בעבור השלום יזכה לחיים טובים בעוה"ז ובעוה"ב.

והגאון רבי יעקב מאיר שטרן שליט"א השיב שמתחילה צריכים כל השלושה לשלם את עלות הבדיקה ולא הניזק צריך לשלם כלל. אמנם אחרי שנתברר מי הוא המזיק עליו לשלם לחבריו את חלקם בעלות הבדיקה. והוסיף **הגרי"מ שטרן** שלמרות שמדינת דגמ' נזקי מים כאלו הם בגדר גרמא ולא גרמי שהרי אינו שופך את המים ישירות על בית חבירו אלא שופכם במקום אחד והם הולכים אח"כ מאליהם לבית חבירו, מכל מקום לפי מנהג המדינה חייבים לשלם על נזקים כאלו ודינם כנזק ממש דאדעתא דהכי נשתתפו בבנין משותף.

ברך על הפטירה ואח"כ נזכר שמפטירין במקום אחר

ד. שאלה: מעשה שהיה בשבת הגדול שהעולה למפטיר הכין הספר שיקרא בו (במקום שקוראים בספר כתוב על הקלף או בנביאים שבדפוס ולא בחומש) ונטל ספר מלכים לקרוא הפטרת פרשת השבוע "וארבעה אנשים", ואחר שברך ברכה שקודם הפטירה נזכר ששבת הגדול היום ומפטירין "וערבה" שבסוף ספר מלאכי, והוצרך לילך